

	Scenarii
C	Sakone ekhes gerojes trjabindola les ekh zaštita. Na bistar te des tire čhaves (xurdes) leskiri!
K	Te avena baxtale! Miro alav si e Keli.
C	Thaj me sinom e Čarlin.
K	Ame sinam e duj medicinske asistentke kon kerena buti ande e Publikani (Obšttestveno) Sastimaski Agencija thaj amen si amen i but baro žanipen ande e bebengo vaksinipe, ame ka objasnidasa andar e vaksinacije thaj tire čhavesko (xurdesko) žape ka e programe thaj e nadežda te čhuddas varesave (nyakoi) andar kadala mitura po drom upral savo kam žasa.
C	Kaj zaštidesa tire čhave (xurde) imunizacijasa si ekh andar e naj-efektivne droma (naćinura) te zaštidesa le mamujal infekciozne nasvalimata. 4-5 milionura

ćhavenge (xurdenge) merimata sas preventime andar e ćhavengi vakcinacija sako ekh berś.

K Kadaja si e maj efektivno publikani sastimasko načino palal o sužo (ćisto) pani. Ćarlin soske e ćhavengi (xurdengi) imunizacija si važno?

C Cykne bebetura si but kovle (ujazvime) karing infekcije, tha kadaleske von trubuna te aven zaštitemena sogodi da-sigo može. Vaksine stimulin e tjalos te kerel antikorusura save marena pumen mamujal e infekcija, save prigotvidena e tjalos te marela pes mamujal seriozne nasvalimata save śaj sikavdona ando anglunipe (budešte).

E imunizacija si i voj žangli sar “indžekcija” “phusavdipe” ili “vakcinacija”.

K Ame zoraleste mangasa katar e bijanutne (roditelja) te kontrolidena peske ćhaveski (xurdeski) loli knižka (liloro) te dikhena ako lenge vakcinacije si aktualne.

K	Tiro çhavo (xurdo) ka lel vaksine mamujal kadala infekcije upral e vakyti kana le ka tjabindola le zaštita.
K	E 6 ande 1 vaksina, savi si kerdi ekhe indžekcijasa, zaštitedela tire çhaves (xurdes) mamujal 6 infekcije. Kadala infekcije si:
K	<ul style="list-style-type: none"> - difterija - xepatit B, - Hib (Xemofilius influenza tipo B) - polio (çhavesko bangipe) - tetanus, thaj - xarano xas

C	I difterija si ekh seriozno nasvalima savo može sigate te anela dišimaske problemja. Voj može te rimola o ilo thaj e nervno sistema, thaj ande phare slušaja, šaj mudarel; maj-anglal e vaksina te del pe, sas 5,000 merimata sako berś ande o Kidindo Thagaripe (KT/UK).
K	O Xepatit B si ekh infekcija ande o kalo bukho (kalindžo) savo si andindo katar ekh viruso, savo si phiravdo andar o rat thaj e tjaloske tećnostja.
C	Hib ili Xemofilius influenza tipo B si ekh bakterija. Voj može te resela ži ka bare nasvalimata sar e rateski trovima (intoksikacija), pneumonija thaj meningit.
K	O polio (xurdesko bangipe) si ekh viruso savo atakuidela e nervno sistema thaj može te anela postojano paraliza ande muskulja. Ako vov infektidela e kolinake muskulja ili e godi, o polio može te mudarel. Predi e polio vaksina te avela dindi, sas turjal 8,000 slućaja ande o Kidindo Thagaripe (KT) maškaral e polio epidemija; andar o uspexo e vaksinacijako, na sine nisave slućaja andar e estestveno polio infekcija ande o KT da-but 30-a berśendar.

C	O tetanus si ekh dukhalo nasvalima savo infektidela e nervno sistema savo može te resel ži ka muskuleske spazme, može te anela dišimaskere problemja thaj i mudarel. Vov si andino katar e bakterije save si arakhade ande e phuv thaj ande e životnonenge izpražnenija save den andre o telo andral phutarde rane ili morkhjake phabarimata.
K	O pertusis ili o xarano xas si ekh but zarazno dišimaski infekcija savi principno infektidela e curden thaj kerel phare thaj but droma but dukhale simptomura.
C	Tire bebes i leske ka avela leske dinde thavdalina (kapkes) te zaštitidena les mamujal e rotavirus savi si ekh čhagdmaski thaj dijariaki bakterija.
K	E PCV (Pneumokokal Konjugime) vaksina zaštitidela mamujal pneumokokal infekcija savi šaj anel pneumonija.
C	Pyrvo, kiro xurdo ka avel zaštitimena mamujal e menengit štampa B, thaj togava napalal - mamujal e štampe A, C, W thaj Y. O meningit si ekh bakterialno infekcija savi može te anela zoralo aj fatalno (merimasko) nasvalima.

K	E MMR vaksina zaštitidela mamujal xurdi čhel (šarka), parotit (kaneskiri infekcija ili rubeola) thaj bari (bokolengi) čhel (šarka).
K	E xurdi čhel (šarka) si ekh but infekciozno virusalo nasvalima savo može te avela but bilošalo thaj ponjakoga te resela ži ka seriozne problemura. Akana vov na da-but normalno arakhadola pe ande o KT soske andar e vakcinacijako efektivnima.
C	O parotit (kaneski infekcija ili rubeola) si rednjavali virusno infekcija savi but droma arakhadolas ande e xurde predi te kerdola pes e vaksina.
C	E bari čhel (nemsko rubela) si ekh but rjadko nasvalima savo anela petnista ekzema. Voj može te avela seriozno ako tu nasvavosa latar kana tu sinan khamni (phari).
K	O manuškano papiloma virus (MPV) is o alav andar ekh but-droma arakhadi virusonengi grupa. Von na sikavena nikakva simptomja ande da-but andar e

manuša, ama njakoi andar e tipura šaj anena genitalne papilomura aj oftiko (raka). Si da-but andar e 100 različna tipja.

Čhavesko Vaksinato Drom

Maškaral o khamnima thaj palal tire bebeskoro bijanima tu ka arakhadosa bute sastimaske profesionalistonenca. Von može savore te dena tut informacija thaj godi andar e vaksine thaj dena tut otgovor ka vsjakakva pućimata save tut može te si tut.

Tiri bolnicakiri akušerka principno ka dela tut tire Čhavesko Personalno Sastimasko Liloro (Knižka) savo si žanglo sar “E Loli Knižka” thaj ande savo ka avel le ekh sekcija ande savi ka pišidela pes e vaksine. Kadava ka avel tiro pišima saste leske ciknjarimaske.

Av prigotvimena

C	<p>Me žanava kaj može te avela but phari thaj stresome vakyti kana ka trjabindola te anesa tire bebes te kerdon pe leske e vaksine tha kadaleske mangasa tutar te aves sigurno kaj tu keres o da-lačo vareso (neštos) tire bebeskere kaj desa les te avel vaksinime.</p>
C	<p>Keli može tu te mislidesa andar avera lače butja te na bistresa kadale pyrvone rezervime časenge ka 8, 12 thaj 16 kurke?</p> <p>Tire bebeske ka kerdona pes leske 2 indžekcije ka e pyrvi 3 poseštenija. Ker sigurno kaj tu vuraves tire bebes komfortne xrumuta soske ame ka trjabva te dikhasa leskere duj čhanga anglal te kerasa e vaksine. Kadava ka kerela le i da-lokho te resavasa da-sigo thaj tu te može te sigate des angali tire bebe, tha kadaleske de upral leste ekh bebeski sar-pižama xrumuta ili bare bajengiri aj cikne bajengiro veleko thaj varesave buxle xrumuta.</p>
K	<p>Čarlin može tu te mislidesa vareso avereske savo može te pomožidela?</p>

C	Tha kaj tu akana pućesa man Keli... Važno si te anesa ekh síše andar bebeskoro paracetamol tusa e 1-ne thaj e 3-ne grupenge vaksinenge.
C	<p>Kadja tu mođe te desa tire bebes leskiri pyrvo doza andar o paracetamol momentalno palal te keren leske leskiri indžekcija. Kadava pomožidela te lokjarel vsjakakva efektja thaj inkjarel leski temperatura xarni palal e Men B vaksina. Kadava na tjabindola te dela pes ži PALAL te kerdola pes e vaksina.</p> <p>E rigale (stranićna) efektja andar e vaksina si principno kovle thaj na tradena dylgo, o than ande savo e indžekcija kerdola pes mođe te avela lolo, šuvlo thaj te serdola pes xari dukhalo 2-je, 3-ne divesenge.</p>
K	<p>But ćumidimata thaj angalja palal te kerdona pes e vaksine tire bebeske ka pomožidela les te utixnidela. Te tu ćućidesa, de les ćući thaj kadava ćaćes (emda) ka pomožinel les.</p> <p>Na bistar te inkjares le pašal tute soske kadava ka pomožidela les te ćuvstvidela pes sigurno thaj zaštitimena.</p> <p><u>-----</u></p>

C	<p>Tu može te avesa grižasa andar e brojos e vaksinengo save kerdona pes tire bebeske ka o zapazimena časó thaj kaj leski imunali sistema naj ka avel možno te inklela lenge mamujal. Ama žanglan tu? Desar tiro bebes sas bijando, vov kerela kontakto milionone mikrobena sako ekh dives. Kadava znaćidela kaj kire bebeskiri cikni imunali sistestema šaj but lokheste inklel mamujal e vaksine.</p> <p>Njakoi roditelja mislidena i andar o zabjavane e vaksinengoro te može te na dena na vednuž sa e vaksine. Kadava ninaj laćhi ideja soske kadava znaćidela kaj tiro bebes ninaj ka avela zašititimena mamujal seriozne nasvalimata.</p>
K	<p>Tu može te san i grižali andar e vaksinenge systavkes thaj kadava si normalno. Si but informacija ando internet savi može si xoxavni thaj te khelela peske e istinasa.</p>
C	<p>Njakoi vaksinake systavkes, sar o Formaldehyde, može te dikhlindola bižanglo. Kadava može te dikhlindola kaj si ekh trašavlo thaj kaj ninaj estestveno</p>

	<p>produkto ama vov si normalno arakhado ande o rat ande cikne doze, thaj nisavja andar amare vaksinen si len andre živaki.</p>
K	<p>Da-but andar e systavkes si sasteste normalne amare tjalonenge thaj si andre amende ande cikne doze thaj naj dokazatelstvo kaj kadala može te anen njakoja doś. O da-bari systavka ande e vaksine si pani!</p>
C	<p>Baxtalo 1-no Bijando Dives (Ćestit roźden den) cikneja! Tire bebeske akana tjabva te kerdona pes leskere avera grupe vaksine. Ande kadava berś ka avel laće te anesa ekh papužo (igračka) te može vov te xoxavdola pe palal leste. Maśkaral kadava zapazimena ćaso leske ka avela leske kerde 4 indźekcije vključitelno i leskiri pyrvo MMR vaksina.</p>
K	<p>Palpale ande 90-ne berśa sas pretencije kaj e MMR vaksina anela autizmo. Ama e sikavde manuśa thaj ekspertura kerde but rodima thaj von si sigurne kaj e vaksine na khelena rolja ande o anipe kadale nasvalimasko.</p>

C	Važno si kaj e xurdenge si lenge kerde sa e vaksine ka lengi vakyti. Ame sigate dikhlam namalenije ande o brojo xurdengo kon si vaksinime. Kadava znaćidela kaj tiro xurdo si ando risiko andar seriozne nasvalimata sar e ćhel (śarka), difterija ili polio ako vov naj vaksinime.
K	Žanav kaj kadava moće te na dikhlindol pes sar risiko ando momento soske amen si amen but xari andar kadala nasvalimata ande e Severno Irlandija. Ama, si but različna dyrżaves ande Europa ande save si len slućaja andar e nasvalimata save ame moće te preventis e vaksinenca, thaj ame žas dromeste da-but kadala divesa thaj kadava znaćidela kaj e vakancijale manuśa moće te anena o nasvalima palpale pesa thaj thon averen ando risiko.
C	-- Njakoi roditeli mislidena kaj si len estestveno imuniteto karing ekh nasvalima kadava ka dela len da-zorali zaštita sode te keren peske e vaksina. Kadava mislima si but riskosalo (opasno) soske e bivaksinime cikne xurde si ando baro risiko andar e ćhel (śarka) thaj lakere problemja. Bibaxtake, ande o 2018-to

berś, globalno sas 14,000 merimata andar e ćhel (śarka) thaj da-but andar e slućaja sas ande xurde telal e 5 berś.

--

K Njakakvi manuśa mislidena kaj lengoro xurdo może te avela zaśtimena mamujal nasvalimata andar e grupako imuniteto.

K Grupako imuniteto si kerdo kana da-but andar e manuśa si vaksinime, si togava da-pharo e nasvalimaske te phiradindol pe pe kadala kon *naśti* kerena peske e vaksine, sar e manuśa kon si nasvale ili si len da-kovlo imuniteto.
Kaj o nivo andar e vaksinacija ande Severno Irlandija da-ciknjola ande e palune breśa, but amendar ninaj sam vaksinime tha kadaleske ame sinam ando da-baro risiko.

C Kaj źasa angle thaj akana tiro xurdo si prigotvimena ućiliśtoske! Leskere trjabva te kerdola pes leskere ućiliśtoskere booster vaksine! Akana leske ka kerdola pes leskere 2 vaksine, ekh ande vsjako ekh vast, booster indźekcije andar e vaksine save sas leskere kerde kana vov sas bebes ili cikno xurdo.

C	<p>Av prigotvime, an neštos ka o zapazimena časó te pomožidela te xoxavela tire xurde, vurav les ande buxle xrumuta.</p> <p>Roljako khelipe si ekh super načuno te ciknjares leskiri xoli.</p>
K	<p>Me kerdem bute xurdenge lengere anglal-ućilištoske booster vaksine; kadala xurde kon sas prigotvimena e zapazimena časoske, ćuvštidená pe da-kuražime. Važno si te dikhesa tiro lolo liloro da-anglal tiro xurdo te lela te žala ande o ućilištos te siguris kaj les si les saste e vaksine save le trajbindona les ande kadava vakyti.</p>
C	<p>O vakyti sigo našela! Tiro xurdo si akana baro terno manuś!! Dako vov može te uštavel upral peske pire thaj lela te aćhela baroženó vov vjako drom ka avel tiro bebes.</p> <p>Važno si kaj si zaštitimena kaj kerdola pes leske e paluni grupa andar e rutinni vaksine.</p>

C	<p>Sar sas leske kerde e booster doze andar e vaksine save sas leske kerde kana vov sine cikno, leske ka kerdola pes leske i leski MPV vaksina thaj ekh vaksina te zaštítidela les mamujal različna štampe andar o meningit savo si da- verojatno te sikavdola pes ande terne žene ande o učilištos thaj o universiteto.</p>
K	<p>Te tu sinan nevo ande Severno Irlandija...Mišto avilan! Pakjav kaj tu thaj tiri familija žívidena lačhes. Si but butja save te mislidesa kana mestidesa tut andar ekh ande aver dyržava thaj e vaksine šaj te na aven ande tiri lista. Siguri kaj tu anes tire xurdes te kerdola pes leske sisave vaksine savenge vov si akhardo te siguris kaj vov si sasteste zaštítimena.</p>
C	<p>Ma traša te tire xurdeske sas leske kerde njakoja časte andar e vaksina ande tiri dyržava. Ninaj risiko andar prabut-vaksinipe. Emda, o realno risiko si andar kadava tiro xurdo te na avel sasteste zaštítimena. Te tut isi tut sisave pućimata tu može te konuśidesa tire klinikake medikane asistentasa aj sastaravnesa (doktorosa).</p>

K	Ma bistar te dikhes tiro lolo liloru. Te tire xurdeske na sine leske kerde sisave vaksine andar sisavi pričina, tu može te keresa tire xurdeske ćaso te kerdona pes leske ande leskiri klinika. Dako i angluneste reśisardan te na vaksinis, tu može te promenines tiro mislene ande sako ekh vakyti.
C	Sar akyrdam da-anglal me thaj e Keli, si but različna sastimaske profesionalistura kasa tu može te konuśidesa te može te kerdona pes e vaksine pe sako ekh različno vakyti.
C	E Publikani Sastimaski Agencija thaj o pravitelstvo ande Severno Irlandija si len i but informacija thaj buletinura andar e vaksine. Kadava ka dela tut sigurno informacija savjake tu može te doveridesa tut. Kadala si i dostupna ande različna ćhiba.
K	Ama te mangesa te keresa tiro korkorutno (nezavisimo) rodipe, si informacija savi si po internetu. Ker sigurno te dikhesa kaj o uebsajto si odobrimena katar E Vaksinaki Siguracijaki Mreža. Kadaja si ekh globalno mreža andar uebsajtura

C	<p>savi sinesas kerdi katar e Svetovno Sastimaski Organizacija. Kadava ka siguril sisavi informacija savi tu gines si sigurno thaj ćacuni. Ma bistar te rodes kadava simbolo!!!</p> <p>Mislidava kaj kadaja cikni sesija ka pomožinel tut te aves tu sigurno ande e zaštita tire xurdeski.</p> <p>Kraj</p>
---	--